

Metafizik III. Kitap (B=Beta): Bilim Olarak Metafizik

4. Bölüm: Sekizinci, Dokuzuncu, Onuncu ve Onbirinci Sorunlar Üzerine

Eğer bireylerin dışında hiçbir şey yoksa, bireyler sonsuz sayıda, duyusal ve geçici olduklarına göre bu sonsuz sayıdaki bireylerin bilimini ya da bilgisini elde etmek olanaklı olmayacaktır. Başka bir ifadeyle, kalıcı ve değişmez bir varlık ya da var olan şeyler olmazsa, bilgi ya da bilim olanaksız olacaktır. Diğer yandan, bireysel varlıkların oluş ve değişiminin, dolayısıyla hareketinin açıklanması için bir başlangıç ve sonun olması gerekir. Oluş ve değişimin açıklanması için, bireysel var olanlardan ayrı ya da onların dışında bir maddi ve formel tözün kabul edilmesi gerekir. Hem bir şeyi töz kabul etmek hem de bundan birçok şeyin ortaya çıktığını ya da varlığa geldiğini söylemek tutarsızlık ya da çelişki ortaya çıkaracaktır. Buna bağlı olarak ortaya çıkan sorun, Varlık ve Birliğin şeylerin tözü olup olmadığını bilme sorunudur. Varlık ve Birlik töz kabul edilirse, Çokluk ya da bireysel var olanların nasıl meydana gelir açıklanamaz. Kabul edilmez ise, bireysel geçici şeylerin bilgisi ya da bilimi olanaksız olacaktır.

5. Bölüm: Ondördüncü Sorun Üzerine

Burada özellikle arke ya da töz olarak sayıları kabul eden Pythagorasçı anlayışın açmazları üzerinde durulur. Sayılar, geometrik cisimler, yüzeyler ve noktalar töz olarak kabul edilebilirler mi? Eğer matematiksel ya da geometrik soyut cisimler töz kabul edilirse, somut bireysel şeylerin soyut şeylerden nasıl meydana geldikleri açıklanamaz.

6. Bölüm: Onüçüncü ve Onikinci Sorunlar Üzerine

Birlik ve Çokluk ilişkisi bakımından, duyusal şeyler ile idealar arasında aracı varlıklar (matematiksel ve geometrik varlıklar) kabul etmek kadar, sadece idealar töz kabul edildiğinde duyusal şeylerle ilişki sorunu ortadan kalkmayacaktır. Ayrıca var olanlar hangi tarzda varlığa gelirler, bilkuvve mi yoksa bilfiil mi? Ancak kuvve, bilfiil nedenden önce gelir ve bilkuvve olan her şey, zorunlu olarak bilfiil ya da aktüel olarak var olmaz. Ancak ögeler sadece bilkuvve olarak varsalar, var olan her şeyin var olmaması mümkündür.